

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๑๙/๒๕๖๓

วันที่ ๑๐ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { นายณัฐพร โตประยูร ผู้ร้อง
นายอานนท์ นำภา ที่ ๑ นายภาณุพงศ์ จาดนอก ที่ ๒
นางสาวปณัสยา สิทธิจิรวัฒนกุล ที่ ๓ นายพริษฐ์ ชิวารักษ์ ที่ ๔
นางสาวจุฑาทิพย์ ศิริขันธ์ ที่ ๕ นางสาวสิริพัชระ จิงธีรพานิช ที่ ๖
นายสมยศ พุกกะเวส ที่ ๗ นางสาวอาทิตยา พรพรม ที่ ๘ ผู้ถูกร้อง

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๒๕ “... การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำการนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้น...ไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น”

มาตรา ๓๔ “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่...เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น ...”

มาตรา ๔๔ “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่...เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น”

มาตรา ๔๙ “บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิได้ ...”

หน้าที่ของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๕๐ “บุคคลมีหน้าที่ดังต่อไปนี้...

(๓) ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด...

(๖) เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม ...”

ประเด็นวินิจฉัย

การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ มีการจัดชุมนุมปราศรัย เวทีธรรมศาสตร์ จะไม่ทน ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต โดยมีข้อเรียกร้องทางการเมือง ๓ ประการ คือ การยุบสภา การแก้ไขรัฐธรรมนูญ และการหยุดคุกคามประชาชน ในการชุมนุมปราศรัยดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวถึงการขยายพระราชอำนาจของสถาบันพระมหากษัตริย์ด้วยการตราพระราชบัญญัติหลายฉบับ ผู้ถูกร้องที่ ๒ กล่าวถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ว่าทรงอยู่เหนืออำนาจอธิปไตยตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ วรรคสอง ว่า ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้ หากผู้ใดฝ่าฝืนก็จะถูกดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และผู้ถูกร้องที่ ๓ อ่านประกาศกลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม ฉบับที่ ๑ เรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหาว่าด้วยสถาบันพระมหากษัตริย์จำนวน ๑๐ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๑ ยกเลิกรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ข้อ ๒ ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ข้อ ๓ ยกเลิกพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๔ ปรับลดงบประมาณแผ่นดินที่จัดสรรให้กับสถาบันพระมหากษัตริย์ ข้อ ๕ ยกเลิกส่วนราชการในพระองค์ ข้อ ๖ ยกเลิกการบริจาคมและรับบริจาคมโดยเสด็จพระราชกุศลทั้งหมด ข้อ ๗ ยกเลิกพระราชอำนาจในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ ข้อ ๘ ยกเลิกการประชาสัมพันธ์และการให้การศึกษาที่เชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์แต่เพียงด้านเดียว ข้อ ๙ สืบหาความจริงเกี่ยวกับการสังหารเช่นฆ่าราชบุตร และข้อ ๑๐ ห้ามมิให้ลงพระปรมาภิไธยรับรองการรัฐประหาร

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มีความมุ่งหมายเป็นการรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนชาวไทยภายใต้กฎหมายและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ในขณะที่เดียวกันก็คุ้มครองการใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าว เพื่อมิให้

ลุ่มล่างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยโดยกำหนดกลไกในการดำเนินการในกรณีมีการฝ่าฝืนไว้ ทั้งนี้ บทบัญญัติลักษณะนี้ได้บัญญัติเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ มาตรา ๓๕ และได้บัญญัติในทำนองเดียวกันในรัฐธรรมนูญทุกฉบับ เป็นบทบัญญัติวางหลักการเพื่อป้องกันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิได้” วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ใดทราบว่ามีกรกระทำตามวรรคหนึ่ง ย่อมมีสิทธิร้องต่ออัยการสูงสุดเพื่อร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าวได้” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่อัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่ร้องขอ หรือไม่ดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ ผู้ร้องขอจะยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “การดำเนินการตามมาตรานี้ไม่กระทบต่อการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการตามวรรคหนึ่ง”

หลักการของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับกรณีนี้ คือ เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบปราศจากความก้าวร้าว รุนแรง และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นซึ่งต้องกระทำโดยสุจริต อันเป็นการตีความด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ

ในการพิจารณา เรื่อง “... การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ...” นั้น แยกออกเป็น ๒ ประเด็นคือ

๑. การปกครองระบอบประชาธิปไตย (ตามหลักสากลทั่วไป) และ
๒. การปกครองอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑. การปกครองระบอบประชาธิปไตย (ตามหลักสากลทั่วไป) คือ การปกครองที่ประชาชนเป็นผู้ถืออำนาจรัฐสูงสุด การใช้อำนาจขององค์กรต่าง ๆ ของรัฐจึงต้องมีรากฐานที่มาจากเจตจำนงของประชาชน แต่เนื่องจากเจตจำนงของประชาชนเป็นนามธรรมมิใช่เจตจำนงของผู้ใดผู้หนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ไม่ว่าจะมีความมากมายแค่ไหนก็ไม่ใช่ “เจตจำนงของประชาชน” ดังนั้น เพื่อให้ทราบเจตจำนงของประชาชนที่เป็นรูปธรรม ในทางปฏิบัติรัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้ประชาชนแสดงเจตจำนงของตนออกมาได้ในสองลักษณะใหญ่ ๆ คือ การออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎร และการออกเสียงประชามติ หลักประชาธิปไตยย่อมสนับสนุนให้การตัดสินใจทางการเมืองจะต้องเริ่มจากประชาชนขึ้นไปสู่รัฐบาล ทั้งนี้โดยผ่านพรรคการเมือง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะเปิดโอกาสให้บุคคลทุกคนแสดงความคิดเห็นเพื่อก่อตั้งเจตจำนงทางการเมืองได้ก็ตาม แต่ต้องยอมรับว่าบุคคล

แต่ละคนย่อมมีความคิดเห็นทางการเมืองแตกต่างกันและมีเชื่อว่าทุกความคิดเห็นจะต้องถูกนำไปใช้ปฏิบัติ ยิ่งไปกว่านั้น ย่อมเป็นไปได้ที่จะเกิดความคิดเห็นอันเป็นเอกภาพหรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในทางการเมืองเหมือนกันทั้งหมด จึงต้องคุ้มครองมิให้การใช้เสรีภาพดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหาย แก่ผู้อื่น หรือสาธารณชนเกินกว่าที่จำเป็น ด้วยเหตุนี้ระบอบประชาธิปไตยจึงต้องยอมรับเจตจำนงของ ราษฎรจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เป็นหลัก กล่าวคือ จำเป็นที่ต้องปกครองโดยอนุโลม ตามความคิดเห็นของฝ่ายเสียงข้างมากที่ผ่านทางผู้แทนราษฎร หรือผ่านทาง การทำประชามติ ไม่ว่าจะ ขณะกันด้วยคะแนนเสียงมากหรือน้อยก็ตาม ฝ่ายเสียงข้างน้อยจะต้องยอมรับมติของฝ่ายเสียงข้างมาก ในขณะที่เดียวกันฝ่ายเสียงข้างมากก็ต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชนหรือราษฎรที่เป็นฝ่ายเสียง ข้างน้อยด้วย กล่าวคือ จะต้องยอมผ่อนปรนให้ราษฎรที่เป็นฝ่ายเสียงข้างน้อยมีเสรีภาพที่จะแสดง ความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากฝ่ายเสียงข้างมากได้เพราะเสียงข้างมากกับความถูก-ผิด จริง-เท็จ เป็นคนละเรื่องกัน (the majority does not justify right or wrong, or the truth) และต้องยอมให้ฝ่ายเสียงข้างน้อย สามารถที่จะวิพากษ์วิจารณ์การตัดสินใจของฝ่ายเสียงข้างมากได้ ทั้งนี้เพื่อให้โอกาสฝ่ายเสียงข้างน้อยใน การโน้มน้าวชักจูงโดยสุจริต อย่างสมานฉันท์ด้วยเหตุด้วยผลเพื่อให้ฝ่ายเสียงข้างมากเห็นด้วยกับตนต่อไป

การยอมรับเสียงข้างมากและคุ้มครองเสียงข้างน้อยที่ตั้งอยู่บนหลักพื้นฐานและความมุ่งหมายของ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นประกอบด้วยหลักเสรีภาพ (freedom) ความสามารถที่จะทำในสิ่งที่ ตนปรารถนาได้ แต่ก็ต้องไม่ทำให้ผู้อื่นหรือสาธารณชนเสียหายเกินความจำเป็น ความสมานฉันท์ เอื้ออาทรต่อกัน มีความสุจริตจริงใจไม่ใช้ความก้าวร้าวรุนแรง รับฟังเหตุผลที่ถูกต้องชอบธรรมของทุกคน เพื่อนำไปสู่จุดหมายร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ฉันพี่น้อง (fraternity) เคารพสิทธิมนุษยชน (humanity) ได้แก่ การเคารพสิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียงและทรัพย์สินของทุกคน และความเสมอภาค (equality) คือ ความเท่าเทียมกันในการแสดงออกและรับฟังความคิดเห็นทั้งที่เหมือนและแตกต่าง ระหว่างตนกับผู้อื่นอย่างสุภาพชน

๒. การปกครองอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประเทศไทยกับการปกครองอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นหลักการปกครองที่ตั้งมั่นต่อเนื่องและมีพัฒนาการมาอย่างยาวนาน ในทางประวัติศาสตร์นับแต่มีชาติไทยมาเป็นร้อย ๆ ปี ประดุจคนไทยกับการทานข้าว เป็นวิถีชีวิต ที่ขาดกันไม่ได้ หากให้คนไทยไปทานอาหารที่ไม่ใช่ข้าวแล้ว ความรู้สึกที่ขาดกันไม่ได้ย่อมปรากฏขึ้นเอง โดยอธิบายด้วยเหตุผลไม่ได้ ความสัมพันธ์ระหว่างพระมหากษัตริย์กับราษฎรไทยนั้นยึดโยงผูกพันกันอย่าง แน่นแฟ้นมั่นคง ชิมซาบอยู่ในจิตใจจนเป็นวิถีชีวิต อันเป็นปกติของสังคมไทย (the Thai folkway) ตลอดมา สถาบันพระมหากษัตริย์ได้หยั่งรากฝังลึกและหล่อหลอมจิตสำนึกของคนไทยทั้งหลายรวมไว้

ด้วยกัน (the social consciousness) โดยไม่รู้ตัว จนเป็นวิภูปฏิบัติหรือพฤติกรรมปกติในสังคม (a normative social order) แม้ต่อมาจะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยมีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาจำกัดอำนาจของพระมหากษัตริย์จากสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่ความเคารพศรัทธาในพระมหากษัตริย์ในฐานะผู้ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจและความสามัคคีของคนในชาติที่ยังรากฝังลึกมานานหลายศตวรรษ ก็ไม่อาจเปลี่ยนแปลงไปได้โดยง่าย เพราะเป็นการฝืนต่อจิตวิญญาณหรือสำนึกในสังคมไทย (the social consciousness) นอกจากนี้ การมีพระมหากษัตริย์แต่โบราณสืบเนื่องมาเป็นแหล่งกำเนิดอารยธรรม ความเจริญงอกงามทาง ศิลปวัฒนธรรม ขนบประเพณีอันดีงามทั้งมวลของชาติ **แตกต่างจากชาติที่ไม่เคยมีพระมหากษัตริย์ ปกครองมาก่อนอย่างเห็นได้ชัด** ดังนี้ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญของไทยในมาตรา ๔๙ จึงบัญญัติขึ้น ทำนองเดียวกันกับรัฐธรรมนูญที่มีมาก่อนภายใต้หลักการสำคัญที่มุ่งหมายให้ชนชาวไทยทุกคนมีส่วนร่วม ในการปกป้องคุ้มครองและพิทักษ์รักษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุขให้มั่นคงสถาพร มิให้ถูกล้มล้างหรือบ่อนทำลายไปโดยไม่ชอบด้วยระบอบของรัฐธรรมนูญเอง

ระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยจึงต้องประกอบด้วยทั้ง ๒ ส่วน จะมีการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย (ตามหลักสากล) อย่างเดียว โดยไม่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขไม่ได้ หรือมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขโดยไม่มี การปกครองในระบอบประชาธิปไตยก็ไม่ได้ด้วย ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีหน้าที่ตรวจสอบและมีอำนาจวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำที่มีชอบด้วยรัฐธรรมนูญตาม มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง เสียก่อนที่การกระทำนั้นจะบังเกิดผล โดยสภาพจึงเป็นมาตรการในการป้องกัน ไว้ล่วงหน้า

การล้มล้างระบอบประชาธิปไตย เมื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงจากการปราศรัยของผู้ถูกร้อง ทั้งสาม แทบไม่ได้เอ่ยถึงข้อเรียกร้องในการชุมนุม ๓ ข้อหลักในทางการเมือง คือ ยุบสภา แก้อรัฐธรรมนูญ และให้รัฐบาลหยุดคุกคามประชาชนเลย ทุกคนมุ่งประเด็นไปที่สถาบันพระมหากษัตริย์ เพียงอย่างเดียว เห็นว่า การปราศรัย และข้อเรียกร้องของผู้ถูกร้องทั้งสามเป็นการกล่าวปราศรัยที่มีได้ เป็นไปโดยสุจริตโดยมีนัยยะแอบแฝงด้วยมีเนื้อหาที่บิดเบือน จาบจ้วง ล้อเลียน และก้าวร้าว พระมหากษัตริย์อย่างรุนแรง บางครั้งก็ใช้ถ้อยคำหยาบคาย แม้ผู้ถูกร้องทั้งสามชี้แจงว่า การชุมนุม ปราศรัยดังกล่าวเป็นการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการใช้เสรีภาพในการชุมนุมเพื่อแสดง ความคิดเห็นและเรียกร้องทางการเมือง โดยมีมูลเหตุมาจากความไม่ไว้วางใจการบริหารราชการของรัฐบาล และข้อเสนอเพื่อปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นการแสดงความคิดเห็นและการชุมนุมที่รัฐธรรมนูญ ให้การรับรองและคุ้มครองไว้ ผู้ถูกร้องทั้งสามมิได้มีความมุ่งหมายในการล้มล้างการปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขก็ตาม แต่ตามหลักการประชาธิปไตย หากผู้ถูกร้องทั้งสามเชื่อมั่นและเคารพในหลักการดังกล่าวจริง ผู้ถูกร้องทั้งสามย่อมจะต้องตระหนักดีว่าการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของผู้ถูกร้องทั้งสามต้องอยู่ภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญและกฎหมายเพื่อแสดงความเคารพสิทธิของผู้อื่นด้วย หมายความว่า ต้องกระทำโดยสุจริต คือ เชื่อว่าเป็นความจริง (ฎีกาที่ ๗๗๐/๒๕๒๖) หรือมีเหตุให้ควรเชื่อเช่นนั้น (ฎีกาที่ ๔๕๖๓/๒๕๔๔) การใส่ความโดยใช้ข้อความที่รู้อยู่แล้วว่าเป็นเท็จ (ฎีกาที่ ๓๕๔๕/๒๕๕๘) หรือมุ่งร้ายเป็นส่วนตัว (ฎีกาที่ ๒๕๔๑/๒๕๒๐) ไม่ใช่การแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ไม่เคารพสิทธิของผู้อื่นและความเห็นต่างที่เตือนสติจนถูกจับกุมดำเนินคดี ซึ่งศาลยุติธรรมก็ให้โอกาสปล่อยตัวชั่วคราวหลายครั้งหลายหน ผู้ถูกร้องทั้งสามกับพวกก็ยังคงก่อเหตุในลักษณะเดียวกันซ้ำซาก แสดงความไม่ยำเกรงต่อกฎหมายขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ (๓) และ (๖) การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพที่เกินความเหมาะสมพอควร ผ่าฝืนหลักการของรัฐธรรมนูญในมาตรา ๒๕ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๔๔ และจะนำไปสู่การเชากระ่อนบ่อนทำลายการปกครองระบอบประชาธิปไตยในที่สุด

การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามกับพวกจึงไม่ใช่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่เป็นไปตามหลักการของระบอบประชาธิปไตยดังที่ผู้ถูกร้องทั้งสามอ้าง มีการใช้วาทกรรมแบ่งแยกผู้ที่แตกต่างกันให้เป็นฝักเป็นฝ่าย เป็นศัตรู แสดงว่าผู้ถูกร้องทั้งสามยังไม่พร้อมหรือมีวุฒิภาวะพอที่จะเชื่อมั่นศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง กล่าวคือ ผู้ถูกร้องทั้งสามใช้วิธีการทั้งในและนอกกฎหมาย นอกรัฐธรรมนูญ ร่วมกับกลุ่มที่ปกปิดวิธีการ อันเป็นการใช้เสรีภาพโดยไม่สุจริต ละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคล ใช้ข้อมูลเท็จและมีพฤติกรรมหยาบคายก้าวร้าว ไม่เป็นไปในทางสมานฉันท์และไม่เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และมีพฤติกรรมใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมืองซ้ำซากปราศจากความเคารพยำเกรงต่อกฎหมายอันเป็นกฎหมายพื้นฐานแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างสันติตามวิถีแห่งประชาธิปไตย การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามดังที่กล่าวมานี้ สำหรับผู้ที่ไม่ตระหนักอาจจะเห็นเป็นเรื่องเล็กน้อยและเข้าใจว่ายังไม่น่ากระทบกระเทือนถึงขั้นเป็นการล้มล้างได้ แต่แท้จริงแล้วการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามกับพวกที่ได้ทำเป็นองค์กรกลุ่มมีการสนับสนุนในทางลับต่อเนื่องกันมาอย่างซ้ำซากได้น้อมนำหุนเหิงไปสู่อันตรายต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามหลักสากล

การใช้สิทธิเสรีภาพต่อองค์พระมหากษัตริย์ เมื่อพิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม เอกสารประกอบ และพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่อัยการสูงสุด ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ อธิการบดี

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จัดส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญแล้ว ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ มีการจัดชุมนุมปราศรัย เวทีธรรมศาสตร์จะไม่ทน ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต โดยมีข้อเรียกร้องทางการเมือง ๓ ประการ คือ การยุบสภา การแก้ไขรัฐธรรมนูญ และการหยุดคุกคามประชาชน และในการชุมนุมปราศรัยดังกล่าว การปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้ถูกร้องที่ ๓ และผู้ถูกร้องที่ ๑ ในการชุมนุม “ธรรมศาสตร์จะไม่ทน” ในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ที่ลานพญานาค มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต สรุปความได้ว่า

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ปราศรัยมุ่งให้ประชาชนลดความเชื่อมั่นศรัทธาในองค์พระมหากษัตริย์ โดยเปรียบเทียบสถาบันกษัตริย์ว่า เหมือนต้นไม้ต้นหนึ่งตั้งอยู่ในที่ที่จะมีการตัดถนนผ่าน เพื่อนำความเจริญมาสู่พื้นที่ จึงควรขุดต้นไม้ต้นนั้นออกไปไว้ในที่ที่ควรอยู่ ซึ่งสื่อความหมายว่า สถาบันกษัตริย์เป็นอุปสรรคขัดขวางความเจริญของประเทศต้อง “ขุดรากถอนโคน” ออกไป และยังกล่าวอีกว่าปัจจุบันประเทศเรายังอยู่ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เพราะกษัตริย์ยังคงอยู่เหนืออำนาจอธิปไตยที่ประชาชนเป็นเจ้าของ เพราะในรัฐธรรมนูญ หมวด ๒ ระบุว่า ผู้ใดจะฟ้องร้องพระมหากษัตริย์มิได้ พระมหากษัตริย์จึงอยู่เหนือประชาชน ประชาชนแต่ต้องไม่ได้ เพราะหากแต่ต้องจะต้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ซึ่งไม่เป็นความจริงเพราะ**ประมุขของรัฐ**ต่างประเทศซึ่งนอกจากจะมีเอกสิทธิ์อยู่เหนืออำนาจอธิปไตยไทยโดยไม่ถูกฟ้องร้องดำเนินคดีตามกฎหมายไทยแล้วยังได้รับความคุ้มครองตาม มาตรา ๑๓๓ เช่นเดียวกัน รวมถึงคณะทูตานุทูตของต่างประเทศตามมาตรา ๑๓๔ ด้วย

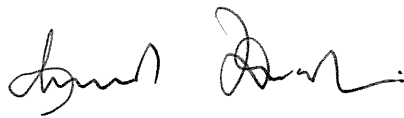
ผู้ถูกร้องที่ ๓ เริ่มต้นปราศรัยโดยใช้คำพูดเสียดสีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทันที โดยกล่าวถึงว่า ในหมายจับที่มาจับแกนนำเขียนว่า “ในพระปรมาภิไธย” แสดงว่าจงใจกล่าวเพื่อต้องการให้คนฟังเข้าใจไปว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสั่งให้จับ แต่ความจริงศาลเป็นผู้ออกหมายจับ ซึ่งเป็นที่รู้กันอยู่แล้ว คำว่า “ในพระปรมาภิไธย” นั้น เป็นเพียงรูปแบบอย่างหนึ่งของหมายดังกล่าวเท่านั้นและพยายามชี้ให้ผู้ชุมนุมเห็นว่าทุกคนเกิดมาต้องเท่ากัน ไม่มีใครเกิดมาสูงศักดิ์ดีกว่าใคร พวกเขาหลอกหลวงว่าผู้ที่เกิดมาในราชวงศ์เป็นเทพ เทวดาลงมาเกิด พวกเขาสร้างเรื่องขึ้นเพื่อ “กดขี่ข่มเหง และเสวยสุขบนความทุกข์ยากของประชาชน” เป็นการปราศรัยบิดเบือนเพื่อลบหลู่หมิ่นพระมหากษัตริย์ ทั้ง ๆ ที่รู้สึกว่าการที่ประชาชนรักศรัทธายึดมั่นผูกพันต่อองค์พระมหากษัตริย์ด้วยพระราชกรณียกิจที่เสียสละเพื่อแก้ไขความทุกข์ยากของประชาชนที่ได้รับ นอกจากนี้ ยังได้พยายามโน้มน้าวให้ผู้ชุมนุมเชื่อว่าสถาบันกษัตริย์มีส่วนในการอุ้มฆ่าผู้เห็นต่างทางการเมือง เป็นการกล่าวหาพระมหากษัตริย์ในคดีอุกฉกรรจ์ โดยไม่มีหลักฐานใด ๆ เป็นที่เสียหายอย่างรุนแรง

การปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ รับรองว่าคำกล่าวของผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้ถูกร้องที่ ๓ นั้น เป็นเรื่องจริง เป็นการยืนยันข้อความเท็จเพื่อให้ผู้รับฟังเชื่อถือและเห็นด้วยกับการใส่ร้ายโดยข้อความเท็จนั้นต่อพระมหากษัตริย์ การแสดงเจตนามุ่งหมายแสดงความโกรธเกลียดพระมหากษัตริย์ โดยมีได้ศึกษาข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเลย เพื่อให้พระมหากษัตริย์เสื่อมพระเกียรติลดถอย ด้วยคำลงด้วยถ้อยคำที่หยาบคายไร้ข้อเท็จจริงดังกล่าวมิใช่กระทำด้วยความสุจริตและจริงใจในทางสร้างสรรค์ แต่อย่างใด ขัดต่อหลักการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๔ และ มาตรา ๔๔ การกระทำดังกล่าวที่ละเล็กทีละน้อย ค่อย ๆ เป็นค่อย ๆ ไปอย่างต่อเนื่อง ย่อมทำให้เกิดความเสื่อมถอยลง จนล้มล้างไปได้ในที่สุด ทำนองเดียวกับความประพฤตินี้ที่ไม่สมควร หากเพียงครั้งสองครั้งก็พอจะเข้าใจได้ แต่หากปล่อยให้ทำไปเรื่อย ๆ การกระทำที่ไม่สมควรดังกล่าวก็จะกลายเป็นผิดจริยธรรม หากปล่อยให้ทำผิดจริยธรรมติดต่อกันไปก็จะกลายเป็นการผิดวินัย หากให้ทำผิดวินัยซ้ำ ๆ ก็จะกลายเป็นผิดกฎหมาย ทำลายล้างสิ่งที่จะต้องดำรงไปได้ในที่สุด การจับต้องลูกล่ำประติมากรรมที่ล้ำค่าในทางประวัติศาสตร์ หรือที่มีคุณค่าในทางจิตใจ หรือศรัทธาของมหาชน แม้ได้เริ่มต้นกระทำที่ละเล็กทีละน้อยดูไม่น่าจะเป็นภัยได้ แต่หากปล่อยให้มีการกระทำดังกล่าวอย่างต่อเนื่องยืดเยื้อยาวนานโดยไม่มีมาตรการทักท้วงห้ามปรามไว้ก่อนแล้วก็จะเหมือนกับปล่อยให้ลูกล่ำประติมากรรมล้ำค่าการปล่อยให้สัมผัสแม้เพียงเล็กน้อยไปเรื่อย ๆ ก็ย่อมจะทำให้ประติมากรรมนั้นสึกกร่อนเสียหาย หรือถึงกับสูญหาย ถูกทำลายไปได้ในที่สุด ข้อห้ามการกระทำเล็ก ๆ น้อย ๆ ต่อภาพวาด หรือประติมากรรมล้ำค่าเหล่านี้มีในพิพิธภัณฑสถานทั้งหลายทั่วโลก

การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีการเลือกผู้แทนราษฎรเพื่อสื่อความเห็นของแต่ละคนผ่านผู้แทนที่ตนเลือกเพื่อนำไปใช้พิจารณา ร่วมกันในการลงมติ โดยเสียงข้างมาก เมื่อผ่านกระบวนการดังกล่าวแล้ว ทุกคนต้องยอมรับปฏิบัติเพื่อความสงบสุขของบ้านเมือง เมื่อมติของรัฐสภาเสียงข้างมากไม่เป็นไปตามความคิดเห็นของผู้ถูกร้องทั้งสาม ผู้ถูกร้องทั้งสามก็ไม่ยอมรับความพ่ายแพ้ แต่กลับนำความไม่พอใจส่วนตนกับพวก มาแสดงออกในถนน นอกสภา นอกวิถีทางประชาธิปไตย อีกทั้งยังมีพฤติกรรมปลุกกระดมด้วยการจงใจเอาความเท็จมากล่าว ใช้ถ้อยคำหยาบคาย มีพฤติกรรมที่สร้างความเกลียดชังก้าวร้าวรุนแรงต่อผู้ที่ไม่เห็นด้วย หรือเห็นต่าง ขยายไปสู่เวทีสาธารณะทางสื่อทุกชนิด ใช้วาทกรรมสร้างความชอบธรรมโดยแสดงให้เห็นปรากฏว่าผู้ที่ไม่เห็นต่าง นั้นเป็นศัตรู พร้อมทั้งสร้างความเกลียดชังแตกแยกแบ่งฝักแบ่งฝ่าย ไม่รับฟังเหตุผล และไม่กระทำตามกฎหมายอันเป็นพื้นฐานของหลักการแห่งประชาธิปไตยเพื่อยุติข้อขัดแย้ง ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยไม่อาจอยู่ได้ท่ามกลางความเกลียดชังกัน การไม่ยอมรับกฎหมาย มารยาท มีการทำกันเป็น ขบวนการที่ใช้วิธีการทั้งลับและเปิดเผย ทั้งในและนอกกฎหมายทำให้หาข้อยุติใด ๆ ไม่ได้เลย ดังนี้ การกระทำดังกล่าวฝ่าฝืนต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ (๓) และ (๖)

หากปล่อยให้กระทำต่อไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีการห้ามปรามย่อมไม่ไกลเกินเหตุที่จะนำไปสู่การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยเสียเองในที่สุด โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาไปถึงระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยซ้ำ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง จึงสั่งการให้ผู้ถูกร้องทั้งสามเลิกการกระทำดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสอง

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ